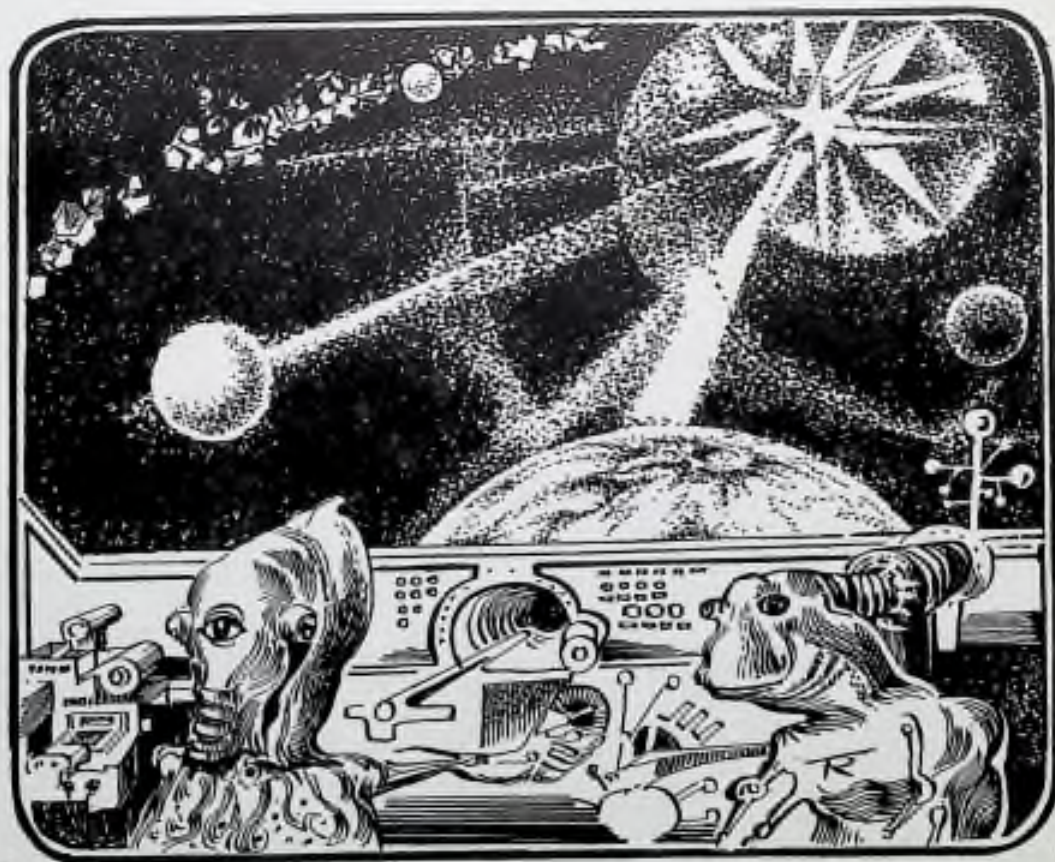

KLUB PŘÁTEL SCI-FI SLANÝ

SLAN

4

22/87

V roku
předvečer 1990

Od 1. ledna přechází naše ekonomika na nový způsob hospodaření. Z tisku i televize je patrná určitá obava, jak bude československý ekonomický systém fungovat. SFK Slaný se však v novém roce nemusí ani v nejmenším o svoji existenci obávat. Ba právě naopak, naše plány jsou stále bohatší a smělejší. Takže, co můžete resp. můžeme v tomto novém roce očekávat?

Tradičně největší, nejznámější a širší veřejnosti nejprístupnější je již pravidelný únorový pořad UFOUNI VE SLANÉM. Letos se bude konat již po páté, a to v sobotu 17. února. Doufáme, že opět v Klubu mládeže "Na poště", i když klub jako takový momentálně nefunguje. Program je rovněž tradiční, ovšem s několika novinkami. Hlavní část programu budou tvořit přednášky a besedy o SF: Ludmila Freiová pohovoří o italské SF, Ondřej Neff o své tvorbě v posledních letech, Pavel Kosatík, Ivo Železný a Eva Hauserová o české SF. Přijede rovněž Standa Čermák, jehož loňská přednáška "Novinky ve světě SF filmu" měla mezi diváky velmi příznivý ohlas. No a na závěr plánujeme opět nějaký klasický SF film.

A teď k novinkám: Začátek pořadu je, na žádost mimoslánských účastníků, posunut již na 13. hodinu. Druhou významnější novinkou je dražba SF kuriozit. Dražba knih má již v našem fandomu dlouholetou tradici, ovšem dražba SF kuriozit je v Československu věc zcela nová. Do dražby je možno přihlásit jakýkoliv předmět, který souvisí se sci-fi resp. fandomem. Každý dražený předmět má určenu vyvolávací cenu 1 Kčs. Již dnes je přihlášeno několik skutečně zajímavých exponátů, mj. zatím zcela neznámá grafika Teodora Rotrekla, kniha o natáčení filmu Hvězdné války, několik vzácných výtisků z počátků našeho fandomu. Doufáme, že tato novinka bude pro diváky příjemnou zábavou.

Další významnou akcí, připravovanou na červen 1990, je druhý ročník SF festivalu. Již první ročník měl mezi diváky mimořádně příznivý ohlas. Nechyběly hlasy, které se dožadovaly častější frekvence než lx za rok. Organizace festivalu bude obdobná, jako v předchozím roce. Předpokládáme, že tentokrát se ve filmových "seriálech" dostane na závěrečný díl Hvězdných válek, druhý díl filmového Conana a chtěli bychom pustit též úvodní díly pětidílného filmového seriálu "V" /Victory/. Vedle toho poběží samozřejmě i klasické SF filmy, v předběžném výběru jsou: *Enemy Mine* /Můj nepřítel/, *Mad Max*, *Tron*, *Time Walker* /Poutník času/ aj. Z příbuzných žánrů, vedle fantasy /Conan/, bychom chtěli promítnout také filmový horor. I zde však připravujeme jednu novinku: V rámci SF festivalu bychom chtěli uspořádat malou burzu knih. Nechceme nikterak konkurovat zavedeným pražským, bratislavským či parconským burzám, ale domníváme se, že mnozí návštěvníci festivalu přivítají možnost prodat či koupit nějakou dobrou SF knihu.

Na konec září pak, zatím předběžně, plánujeme čtvrtý Seminář o fanzinech.

Bohatá by měla být v roce 1990 i naše ediční činnost.

recenze Bucka COULSONA
PHILIP APPLEMAN

FALEŠNÝ MÁBEL

/SHAME THE DEVIL, GROWN PUBLISHERS, 1981/

Tento román může být považován buď za fantaskní nebo za dobrodružnou literaturu. Pokud chcete věřit, že Vikingové mohli táhnout od řeky Svetého Vavřince, přes Velká jezera, dolů po Mississippi a pak zase vzhůru po řece Ohio až do jižní části Indiany, kde dodnes žijí v jedné osadě držíc svůj prapůvod v tajnosti, pak je to dobrodružný román. Já ovšem říkám, že je to fantasy. Vím, existují určité důkazy, které podporují toto tvrzení, např. runové kameny v Minesotě, ale já tomu moc nevěřím.

V každém případě Vikingové, podle knihy, tají celá dlouhá staletí nejen svůj původ, ale v jednom z mnoha jeskyních systémů jižní Indiany i kořist, kterou nashromáždili během celé své dlouhé cesty. Sice se mi to nezdá příliš logické, ale rozhodně to je možné. Vikingové se tak smísili s místní populací, že když přišli první bílí osadníci, mohli se vydávat za indiánský kmen.

Do této osady, dnes typického malého městečka v Indianě /jejich populace během staletí nevzrůstala ?/, přichází dva společníci z CSI /Sdružení pro důvěrné služby/, zabývající se přípravou a prodejem disertací psaných na objednávku pro studenty, kteří se připravují na složení doktorských zkoušek. Je to zřejmě poněkud nelegální, ale jinak dosti běžný způsob podnikání. Oba agenti se snaží vystopovat studenta, který sem byl údajně poslán na výzkum severských runových kamenů, jako podklad pro jeho disertační práci.

Starší z partnerů, kterému jde především o nalezení ukrytého vikingského pokladu, se neštítí žádného úskoku, kterým může oklamat pilného studenta a připravit jej o sebelepší objev či poznatek. Záhy se však oba dva dostanou do konfliktu s místními hledači pokladu, kteří nelibě shlížejí na novou konkurenci.

V knize se střídají dobrodružné okamžiky s humornými až jízlivými poznámkami o americkém akademickém životě. /V době, kdy psal tuto knihu, působil autor na univerzitě v Indianě jako profesor angličtiny/. Samozřejmě, že knize nechybí ani vrcholné finále, v kterém je zlo odhaleno a dobro odměněno.

/přeložil a upravil L. Peška/

Slánský fan omotaný špagetami

Podle schválených učebních osnov bych měla Itálii znát ze zeměpisu. Poněkud lákavější obraz než učební osnovy občas nabízí filmy o maffii /např. Chobotnice/ nebo seriál o Giuseppe Verdim.

Letos se mi naskytla možnost Itálii shlédnout přímo bez televizní přenosové trasy. Netřeba dodávat, že jsem se těšila. Nežli nastel den "I", bylo třeba vyřídit mnoho formalit. Např. pobyt ve frontě na rakouském vyslanectví byl srovnatelný s celkovou dobou transitu Rakouskem. Pod heslem "S CSAD do celého světa" jsme si s obtížemi obstarali již měsíc dopředu vyprodané místenky. Do ranečku jsme si sbalili milion ze státní banky a bučky od babičky.

Věděli jsme, že v Itálii bude horko a o stín bude nouze a tak jsme vyrazili do Pisy do stínu její šikmé věže. Vypadala strašně, zdálo se mi, že každou chvíli spadne, a proto jsme raději ujeli k moři. I když azurové moře a jeho nymfy nás stále lákaly do jeho hlubin, museli jsme jejich písním odolát a vydat se jako tažní ptáci na jih po cestách, které stejně všechny vedou do Říma. Sice Trajana ani Nera už doma nezastihneme, ale doufali jsme, že tam snad po nich něco zbylo. Z úcty k císařům jsme do Fora Romana nevstoupili, mimo jiné proto, že tam bylo drahé vstupné. Státní památkové péči, podobně jako u nás, se nerozpadají jen památky, ale i ploty, takže do Fora Romana bylo vidět ze všech stran. Nezapomenutelné byly večerní procházky kolem římských fontán, z nichž nám zněly flétny Otorina Respighiho. Nebylo nám líto trosek Colossea, kde se udělo tolik ukrutností. Přidali jsme se k poutníkům na náměstí San Pietro a vystoupili na kopuli chrámu. I když Řím je město věčné, výjezdní doložka platí jen omezeně a tak jsme putovali dál k neméně pověstnému Neapolskému zálivu s pevností Santa Lucia. V úzkých uličkách panují poměry skutečně ojedinělé: pašované cigarety se za poloviční cenu prodávají na ulici přímo za zády policistů. Málom které auto má všechny blinkry celé, zato klakson každému funguje perfektně. Naším cílem však nebyly špinavé uličky staré Neapole, ale znovuoživlé domky starých Pompejí. Připadala jsem si jako ve sci-fi filmu, ve kterém nás zázračný stroj času vrátí o 2000 let zpět. Procházeli jsme po dlažbě Pompejí, kde již tehdy byly přechody pro chodce a po- uliční osvětlení ve tvaru misek na olej. Zkamenělé mumie mužů, žen, dětí i psa ještě teď ukazují hrůzu dávné přírodní katastrofy.

Poslední naše zastávka měla zcela jiný charakter: vypravili jsme se do pusté, jakoby měsíční krajiny pohádkově tvarovaných Dolomit. Nalákala nás oblast s přitažlivým názvem "Růžová zahrada". První den jsme silně klepali kosu, neboť zde bylo o "pouhých" 30°C méně než na jihu. V krátkém sledu událostí jsem zvýšila svůj osobní výškový rekord na 2930 m výstupem na Cima Larsec. Krátce po sestupu se již naplnovala platnost zpáteční místenky. Prožili jsme ještě příjemnou příhodu v Brescii, kde nás pohostinní Italové vedli tak důkladně po městě, že nás na autobus přivezli celou 1 min. před odjezdem. Máma nechala na chodníku nervy, nastoupili jsme a uháněli zpět k rodnému městečku. V ruksaku jsme si vezli neproclitelné dojmy o pravé tváři slunné Itálie.

Markéta Pospíšilová

NOVINKY na knižních pultech co si nepřečtete

FOUNDATION'S FRIENDS / Tor, 19.95\$ /

Při příležitosti padesati let působení v oblasti SF vydává nakladatelství Tor sbírku povídek Asimovových přátel. Již jen pouhé nahlédnutí do obsahu knihy svědčí o tom, že do sbírky přispěl téměř každý, kdo ve světě SF něco znamená, mj. Pamela Sargentová, Robert Silverberg, Connie Willisová, George A. Elinger, Mike Resnick, Frederik Pohl, Poul Anderson, George Zebrowski, Robert Sheckley, Hal Clement, Harry Harrison, Orson Scott Card. Předmluvu napsal Ray Bradbury, esejem o Asimovově tvorbě přispěl Ben Bova a doslov je z pera Janet J. Asimovové.

Asimovovi přátelé rozvíjejí někdy v jeho duchu, jindy svérázným způsobem, jeho dnes již klasické náměty. "Robotské" téma si pro své povídky zvolili mj. Anderson / ECLOT CAVE /, Clement / Povídka BLOT se odehrává na jednom z měsíců Uranu. /, Willisová / V povídce DILEMMA, kde se roboti snaží přimět 94-letého Asimova, aby odvolal své Zákonky robotiky. /, Problém regulace lidské populace nastoluje v povídce CAVES OF STEEL P. Sargentová. Samozřejmě, že nechybí ani povídky o Nadaci. K Seldonově odkazu se v povídce FOUNDATION CONSCIENCE vrací Zebrowski a sbírku uzavírá Cardonova novela THE ORIGINIST o Druhé Nadaci.

Gena Wolfe: SOLDIER OF ARETE / Tor, \$ 17.95 /

Vojáci z Arete jsou volným pokračováním románu SOLDIER OF THE MIST / Vojáci v mlze /. Hlavním hrdinou je Latro, jehož život se odehrává v jiném, ostatním lidem těžko pochopitelném, světě. Jeho svět je svým způsobem imaginace, přesto i v něm jej ohrožuje řada nebezpečí.

Larry Niven, Stephen Barnes: THE BARSOOM PROJECT / Ace, \$ 4.50 /

Pokračování románu DREAM PARK / Park snů / je označován jako kombinace eskymácké fantasy a vysoce technologické SF. Román popisuje pokračující mamutí projekt kolonizace Marsu.

L. Niven, D. Ing, J. Pournelle, S. M. Stirling:

MAN - KZIN WARS II. / Bean Books, \$ 3.95 /

Jak již název napovídá navazuje tato kniha na MAN - KZIN WARS I. Válka mezi lidmi a humanoidy s podivným názvem KZINové pokračuje. Relativně samostatné části knihy, které napsali samostatně jednotliví autoři, pojednávají o kultuře a společnosti KZINů, životě na planetě přeměněné v zoologickou zahradu, na které žijí vedle lidí i neandrtálci s telepatickými schopnostmi a samozřejmě o průběhu interstelární války.

- Jeden z kandidátů nominace na Hugo 90. "

Román u nás zatím zcela neznámého autora, který si dle recenzenta zaslouží náležitou pozornost. Vypráví příběh o těžkém životě lidí, kteří se snaží učinit kosmicky prostor obyvatelným. Popisuje nebezpečnou práci při stavbě orbitální stanice. Typická science - fiction !

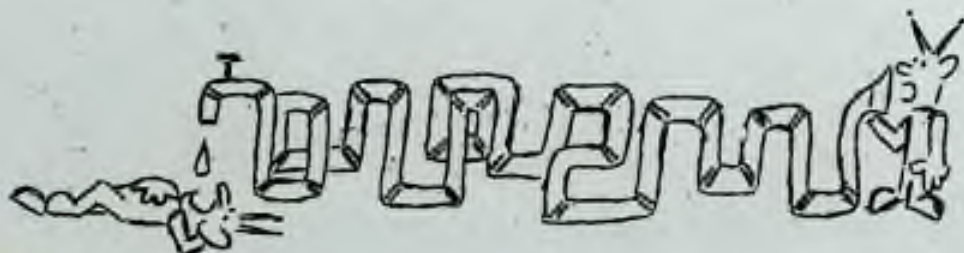
podle fanzinů FOSFAX a Texas SF Inquirer
zpracoval L. Peška

DNŮ BAVORSKÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

5. října 1989 jsem měl možnost v rámci "Dnů bavorského hospodářství v ČSSR" vyslechnout v pražském Paláci kultury přednášku specialisty firmy SIEMENS, dr. J. Halbrittana - Energetická situace v roce 2000. Přednáška byla rozčleněna do 3 částí: 1. současná energetická situace ve světě, 2. prognóza do roku 2000 a 2020, 3. hrozba skleníkového efektu. Zmíním se krátce především o prvních dvou tématech, neboť souvisí s prognostickou funkcí SF a mohou sloužit jako srovnání.

Na celkové spotřebě energie ve světě se nejvíce podílí USA /27 %/, západní Evropa /16 %/, východní Evropa + SSSR /25 %/, Austrálie a Nový Zéland /6 %/. Největší spotřebu mají tedy USA a Kanada, zatímco rozvojové země, přestože představují 3/4 obyvatel světa, spotřebují jen 25 % celkového množství energie. Existuje tedy výrazná nerovnováha mezi rozvojovými zeměmi a ostatním světem.

Za nejdůležitější zdroj energie je považována ropa, na 2. místě je uhlí, na 3. zemní plyn, na 4. vodní energie a teprve na 5. místě energie jaderná. Přitom, bude-li spotřeba stejná jako dnes, vydrží zásoby ropy kolem 40 let, zemního plynu kolem 55 let a uhlí asi 250 let. Je tedy nutno uvážit, že již počátkem příštího století dojde k vyčerpání zásob ropy a o pár let později i zemního plynu /je však ještě třeba počítat s dosud neprůbadanými zásobami/. Do kdy vystačíme s uranem, to bude záležet na způsobu jeho využívání - v lehkých reaktorech ho budeme používat ještě nejméně 90 let, v rychlých reaktorech takřka neomezeně. Dnes se tedy dostávají do popředí ekologicky výhodné a nevyčerpatelné zdroje energie /vodní, geotermální, sluneční, energie přílivu a odlivu aj.../.

Celková spotřeba energie na jednoho obyvatele je v zemích EHS přibližně stejná jako v zemích RVHP, zatímco v rozvojových zemích je asi 10x nižší.

Podobně je tomu i se spotřebou elektrické energie na hlavu. V zemích západní Evropy činí průměrně 7800 kWh/rok/hlavu, v zemích RVHP 5400 kWh/rok/hlavu a v rozvojových zemích pouze 500 kWh/rok/hlavu. Přitom je třeba vzít v úvahu, že v rozvojových zemích není nutno topit /většinou mají teplé podnebí/ a všechny nové procesy /včetně elektrifikace/ zde probíhají pomalu.

Dnes je na světě přes 5 miliard lidí.

Odborníci firmy SIEMENS předpovídají počet lidí v r.2000 na 6 miliard a v roce 2020 na 8 miliard, přičemž v rozvojových zemích bude počet obyvatel vzrůstat a v průmyslových zemích naopak klesat. V roce 2020 bude v rozvojových zemích asi 85 % obyvatel Země, tehdy se už budou podílet na spotřebě elektrické energie zhruba 50 % a budou potřebovat stále více a více potravin, lékařů i samotné energie.

Spotřeba primární energie se u států RVHP bude ještě zvyšovat /doháníme vysoce rozvinuté země/. U nás i např. v NSR se 2/3 energie využívají na topení, přičemž spotřeba energie v NSR se v letech 1978 až 1988 díky úsporám nezvýšila!

Současná spotřeba elektrické energie činí ročně 10 TWh. Na tom se USA podílí 32 %, země RVHP 22 %, západní Evropa 20 %, Japonsko 7 % a ostatní země 19 %. Spotřeba elektrického proudu v 50. a 60. letech vzrostla velmi prudce, v 70. a 80. letech pozvolněji a do budoucna jsou předpokládány ještě nižší přírůstky, protože nové moderní spotřebiče spotřebují méně energie než staré.

Na závěr hovořil dr. Halbrittan o skleníkovém efektu, způsobeném především emisí CO_2 . Jeho prognóza však není příliš povzbudivá. Jestliže do roku 2050, kdy bude na Zemi přes 10 miliard obyvatel, nesnížíme emisi CO_2 na 1/2, dojde k ohřátí atmosféry až o 5 % v průměru /což odpovídá rozdílu mezi dobou ledovou a poledovou/, sníží se rapidně množství srážek ve středozemních oblastech, roztaví se polární led a zatopí mnohá přímořská a níže položená města.

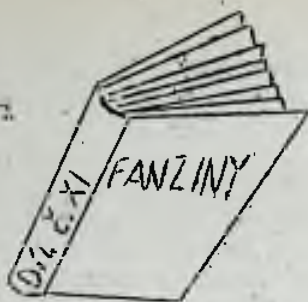
Myslím, že bude mnohem lepší, když o tom jenom budeme číst ve SF.

PARALELNÍ SVĚTY 3

MIDU

SFK Slaný připravil další z řady antologií zahraniční SF - Paralelní světy - 3. Tentokrát jsou vybrané povídky svázané klasickým tématem SF - cestami vesmírných lodí. Ovšem téma je podáno novými pohledy současných autorů SF. Sborník uvádí povídka Dlouhá pouť od V. Vingeho, která líčí zoufalý pokus lidstva o záchranu vlastní rasy. Jaká překvapení může skrývat opuštěná kosmická loď líčí McDevitt v povídce Bludný Holanďan. Noveleta Eklurda a Benforda Hvězdy jako bozi, oceněná Nebulou 74, líčí setkání s civilizací, jejíž chápání vesmíru je zcela odlišné od našeho. Závěrečná povídka Sen v láhvi autorské dvojice Meredith - Smirl je pak snad nejpůsobivější SF, kterou jsem v poslední době četl.

L. Peška

Do uzávěrky letošní ankety o nejlepší československý fanzin zbývá ještě několik týdnů, ale již v průběhu listopadu se do naší redakce začaly scházet anketní lístky. V čele průběžného pořadí jsou Ikarie /21 b./, Poutník /18 b./, Bonsai /17 b./, Interkom /16 b./. S menším odstupem pak následují: AF 167 /10 b./, SLAN, KONTAKT /obe 6 b./ a SFÉRA /4 b./. Několik dalších fanzinů získalo zatím 2 body.

Nyní se však podívejme na podzimní přehled nejzajímavějších fanzinů z domova i ze zahraničí, které se objevily v mé poštovní schránce.

OBSCURED BY CORFLU 2 /J. Schimanski, Oslo/ - Netradiční fanzinový formát a zcela svérázný obsah. Zajímavé informace poskytuje "The Appendix of Names and Places" - něco jako "Kdo je kdo a co je co ve Skandinávském fandomu". Vedle tohoto "anglického" fanzinu vydává Joe Schimanski rovněž norský fanzin Død spurv.

TEXAS SF INQUIRER 32 /A. Slate, Austin, USA/ - Nový editor, již třetí v krátkém čase, přináší i částečnou změnu koncepce a zejména tisku. Plně se uplatňuje počítač a DTP. F. Pohlovi, který se v tomto roce dožívá sedmdesáti let, je věnován zajímavý a obsáhlý článek. Nechybí recenze nových knih /viz Novinky na knižních pultech/. Zajímavé jsou zprávy z WORLD-CONU. V konkursu na Worldcon 93 jsou Záhřeb, San Francisco a Phoenix. Britové by chtěli pořádat Worldcon v roce 1995, Los Angeles v r. 1996 a San Antonio v r. 1997.

POSFAX 144 /T. Lane, Louisville, USA/ - Říjnové číslo jednoho z nejznámějších amerických fanzinů přináší řadu recenzí nových knih /viz Novinky na knižních pultech/, reportáž z Worldconu v Bostonu, pravidelný přehled fanzinů, ve kterém nechbí ani KONTAKT /!/, a celkem 25 LoC /mj.: Ben Bova, L. Sprague de Camp, Mike Glyer/.

NEWS FROM WOTF - newszine výboru společnosti L. Ron Hubbard Writers of The Future. Většina obsahu se vztahuje k vyhlášení vítězů soutěže, kterou tato instituce každoročně v hlasuje. První cenu a 4000 dolarů získal Gary W. Shockley za povídku "The Disambiguation of Captain Shroud". Shockley publikuje zatím jen velice málo /na americké poměry/, jeho dosavadní největší úspěch byla povídka "The Coming of the Goonga" z Wollheimova výběru roku 1985. Závěr celé soutěže doprovází již tradiční /!/, antologie nejlepších povídek tohoto ročníku. Mezi jmény, které stojí zato si zapamatovat vedle vítěze patří: D. Danahy - Oakes, A. Wexelblat, E. Stobblehouse /Lán!/, V. Baker.

CUBE 39,40 /Spike, Madison, USA/ - Přináší zajímavý rozhovor s Ianem Banksem, novou tváří britské SF. O současném stavu anglických a skandinávských fanzinů píše J. Schimanski. Číslo 40 je celé věnováno Worldconu 89. Vybírám několik zají-

mavostí a informací, které by mohly inspirovat pořadatele našich PARCONů: Každý den vycházel newsletter s aktuálními informacemi. Často se na programu objevují besedy s autory SF o jejich nejnovějších, právě čípsaných dílech. Během Conu proběhne několik partů, které pořádají různé instituce /např. nakladatelství/ SF skupiny fanů. Podle mínění edito-
ra, mezi reálné kandidáty na příští Worldcony patří: 93 - San Francisco, Phoenix, 94 - Nashville, Winnipeg. Mezi současné nejpoblárnější autory SF, dle ohlasů, zřejmě patří Pam Sargent, Pat Cadigan, Bruce Sterling, Gene Wolfe, Strn Robinson.

IKÁRIE XB 4 - Jako vždy téměř s ročním zpožděním. Tudiž všech-
n aktuální příspěvky jsou v okamžiku kdy je čtenář dostává do rukou, beznadějně zastaralé. To je však snad jediné podstatné, co se dá výborně sestavenému a jako vždy graficky perfektnímu magazínu, vytáknout. Mne nejvíce zaujal úvodní článek I. Adamoviče o možném spojení mezi L. Hubbardem a E. Howardem. Článek o SFI mi ovšem v takovémto magazínu příliš nesedí. Rozhodně ne tak, jak je napsán. Přinejmenším diskutabilní je rovněž, při známé frekvenci vydávání Ikárie a vzhledem k jiným vydavatelským možnostem v našem fandomu, zařazení románu na pokračování. Redakce na něj obětovala celkem 24 tiskových stran.

RUR 9 - Rourák si velice rychle vydobyl přední místo na našem fanzinovém nebi. Se zájmem jsem si přečetl článek V. Veverky o jeho představách, jak by měla vypadat anketa o nejlepší fanzin. Bohužel, číslo jsem obdržel až poté, kdy byly propozice letošní ankety již hotovy. Určitě prospěšná je rubrika "SF z edičních plánů". Vzhledem ke skluzu našich nakladatelství v uvádění jednotlivých titulů na knižní pulty, v tomto případě ani příliš nevedí tradiční skluz v distribuci Rouráka. Ovšem nesporně nejzajímavější a nejpřínosnější je pojenání o české SF roku 1989 z pera I. Adamoviče a P. Kosatíka. Doufáme, že se takovéto dílo stane v obsahu RUR pravidlem.

POUTNÍK 35-38 - První kritická slova na adresu Poutníka v této rubrice: Ne, že by tato čísla byla horší než předešlá, ale zdá se mi, že Poutník je čím dál tím více stejný. Zase Conan, zase Star Trek, recenze několika nepříliš zajímavých a ne právě nových filmů.

IQ 2001 1-2/89 - Pěkný tisk a grafická úprava. SF slovníček, vycházející z obdobného materiálu uveřejněného před časem ve FIAWOLu a FANALLu, by mohl být, po určitých úpravách a doplncích, zpestřením i některého SF časopisu /Zápisník, Svět Fantastiky, SF 01 ?/.

A na závěr ještě dvě fanzinové novinky:

Fanzin PLATON vydává SFK Atlantida Pardubice a fanzin LOVCI DUCHŮ, který vydává SFK ARS Praha. Oba fanziny zatím hledají vlastní tvář, až příliš je znát snaha po tom "něco vydávat". Poněkud příznivěji na mne zapůsobil obsah Lovců duchů. Nulté číslo Platona zatím vypadá jen jako nevýrazný odvar Ariadny. Rovněž zoufalé volání redakce po otisknutí čehokoliv od kohokoliv, jasně naznačuje základní problém, který před sebou tento fanzin má - mít co tisknout.

L. Peška

SUPERNOVY

URSULA KROEBER

LE GUINOVÁ

Právě sedmdesát let uplynulo letos od narození význačné americké spisovatelky Ursuly K. LeGuinové /dále jen ULG/. Přestože její stěžejní díla jsou v prvním období typickou science-fiction, později pak spíše fantasy, její věhlas daleko přesáhl hranice žánru. ULG se tak výrazně zasloužila o naplnění jednoho z hlavních cílů tzv. Nové vlny - setření hranic mezi SF a hlavním proudem literatury. Pochází z intelektuální rodiny, otec byl antropologem, matka spisovatelkou. Ona sama získala doktorát v oboru románské literatury na Columbijské universitě. Má tři děti, jeden syn žije v Kolumbii, dcera se věnuje hudbě a žije v New Englandu, o třetí ratolesti mi není nic známo.

Do literatury vstoupila poměrně pozdě, i když přeci jen o něco dříve, než třeba Alice Sheldonová, která začala psát SF v podstatě až v "důchodovém" věku. SF i fantasy četla od mládí, nejraději Cordwainera Smithe a J.R. Tolkiena. Ovšem první SF povídku APRIL IN PARIS /Duben v Paříži/ publikovala až v roce 1962. Do širšího povědomí čtenářů se však dostala teprve až svými prvními romány ROCANNON'S WORLD /Rocannonův svět/ a Planeta exilu, které vyšly v roce 1966. Byly to úvodní kamínky později rozsáhlé pestrobarevné mozaiky planet, světů, ras a živočichů, které ULG vytvořila ve svých dílech. Do širokého obrazu historie vesmírného společenství, probíhajícího celými tisíci lety a nazývaného všeobecně Galaktická liga světů, je možno zařadit řadu jejích pozdějších novel a románů. Některé z nich jsou známy i československému čtenáři - Svět je les, les je svět; Planeta Exilu. Podrobnější pojednání o Galaktické lize světů je možno nalézt ve fanzinu Poutník č. 35.

V roce 1967 vydává romány CITY OF ILLUSIONS /Město přeludů/ a o dva roky později získává nejvyšší ocenění román THE LEFT HAND OF DARKNESS /Po levici temno/, kterého bychom se snad již v brzké době /= do tří let/ mohli dočkat i na pultech našich knihkupectví. V roce 1971 /některé prameny uvádějí i rok 1969/ vydává román THE LATHE OF HEAVEN /Nebeský pořádek/. Všechny tyto romány je možno rovněž zařadit do cyklu Galaktická liga světů /League of All Worlds/. V této době také vzniká první fantasy cyklus nazývaný Earthsea Trilogy /Trilogie Zeměmoře/. Je určen zejména dětskému čtenáři a jeho jednotlivé části jsou: WIZARD OF EARTHSEA /Čaroděj ze Zeměmoře, 1968/, THE

TOMTS OF ATUAN /Atuanské hrobky, 1971/ a THE FARTHEST SHORE /Nejdelší břeh, 1972/, za nějž obdržela National Book Award - cenu udělovanou nejlepší knize pro mládež.

Polovina sedmdesátých let je obdobím velkých autorčiných úspěchů. Získává jedno vysoké ocenění za druhým. V roce 1973 obdržela Hugo novela THE WORLD FOR WORLD IS FOREST /Les je svět, svět je les; česky v antologii Experiment člověk/. Stejného úspěchu dosáhla o rok později i povídka THOSE WHO WALK AWAY FROM OMELAS /Ti, kteří odcházejí z Omelas/. /Pozn. Pokud pečlivý čtenář občas zaznamená nějakou drobnou diferenci v letopočtech, je to zpravidla z důvodů nejednoznačnosti těchto údajů v různých pramenech. Určité zmatení také způsobuje cena Hugo, která je udělována v daném roce za dílo vydané v roce předchozím./ V roce 1974 vychází dosud snad čtenáři i kritikou nejvýše ceněné dílo ULG - román THE DISPOSSESSED /Vydědění/, který získal všechny možné americké SF ceny /Hugo, Nebula, Juniter/. Vydání tohoto románu připravuje SFK Laser. V téže roce pak získává Nebulu i za povídku THE DAY BEFORE THE REVOLUTION /Den před revolucí/, kterou v roce 1990 vydá SFK Slaný.

Ve výčtu autorčiných oceněných prací následuje povídka DIARY OF THE ROSE /Jupiter 76/. Dalších několik románů žustává trochu ve stínu autorčiných počinů z první poloviny sedmdesátých let. Jsou to:

VERY FAR AWAY FROM ANYWHERE ELSE /Předaleko odkudkoliv, 1976/.

MALAFRENA /1979/ - spíše politicko-historický román než SF, vyprávějící o životě v imaginární východoevropské zemi v 19. století.

THE BEGINNING PLACE /Místo počátku, 1980/ - spíše pro mládež.

THE EYE OF HERON /Heronovo oko, 1983/. Z povídkové sbírky THE COMPAS ROSE /1982/ známe především povídku Palubní rozhlas /antologie Vesmír je báječné místo pro život/.

Největší pozornost v poslední době však bezesporu vzbudil román ALWAYS COMING HOME /Vždy se vracíme domů, 1985/. Román, či spíše národopisná studie, vypráví o zvycích národa daleké budoucnosti, žijícího na jednom místě kalifornského pobřeží. Neobvyklé je však nejen zvolené téma, ale i maximální šíře záběru celého uměleckého ztvárnění této vize. Vedle literárního zpracování knihu doplňují i četné ilustrace, grafické náčrty a dokonce i nahrávka originálního /! / folkloru tohoto národa. Sama autorka o tom říká: "Chtěla jsem napsat příběh o místě, kam se vracím každý rok. Strávila jsem zde mnoho, mnoho let. Je to místo, které je mi velmi drahé, je to můj opravdový domov. Chtěla jsem o něm napsat, společně s dalšími lidmi, knihu. Během práce nad touto knihou za mnou přicházeli lidé a vyprávěli mi různé příběhy a legendy. Todd Barton k některým z nich zkomponoval hudbu. Myslím, že možnost vytvořit hudbu neexistujícího národa, jej zaujala. Abrazy jsou dílem Margaret Chodos. Je to vlastně teprve studentka malířství a k našemu projektu ji přivedl právě Todd Barton".

Před všechny úspěchy je ULG velmi uzavřená, Svědčí o tom i mj. její odpověď na otázku v rozhovoru pro Amazing Stories: Jaké máte jiné zájmy, než psaní? Po dlouhé odmlce odpověděla: "Hodně čtu. A jinak jsem já i můj život velmi uzavřená. Myslím, že to, co dělám, s výjimkou psaní by nikoho nezajímalo."

Chcete se stát spisovatelem SF nebo fantasy? ULG vám poradí, jak na to:

Lidé chodí za mnou, spisovatelkou, a ptají se: Chtěl bych se stát také spisovatelem, co mám pro to udělat?

Mám již pro ně připravenou tradiční odpověď, která se skládá ze dvou částí.

První část odpovědi zní: Už se od klasiků literatury. Jediná možná alternativa tohoto pokynu spočívá v zajištění dědičných vloh a nadání profesionálního autora.

Ovšem, dotyční ramítají: Já nechci psát jako ten či ten. Já chci psát krátké povídky. Jaké jsou zásady psaní krátkých povídek? Nebo: Já chci psát romány. Jaká jsou pravidla pro psaní románů?

V tom okamžiku ožiju a pravím: Všechna tato pravidla můžete najít v ... /Na tomto místě autorka uvádí několik odborných publikací zabývajících se anglickou literaturou. Což, myslím, není pro českého čtenáře příliš zajímavé./... Zde naleznete těch několik málo zásad, které je dobré znát před tím, než se vydáte s rukopisem k edit. rovi.

Pokud tohle všechno vyslechne daná osoba bez toho, aby mne přerušovala a pak řekne: Dobrá, ale jak se mám stát spisovatelem, je na čase jí předložit druhou část odpovědi: Jak se stát spisovatelem? Pište!!

Je až zarážející, jak mnoho nelibosti, odporu a výmluv může tato odpověď vzbudit. Dokonce i mezi spisovateli. Je to jedna z těch "drsných pravd", kterou neradi slyšíme.

Nejfrekventovanější vytáčkou potenciálních spisovatelů je tvrzení, že nemají ještě dostatek životních zkušeností.

Ano, ty jsou třeba tehdy, chcete-li se stát novinářem. Ale já hovořím o literatuře. Samozřejmě, že literatura čerpá z autorových zkušeností, z celého jeho života, myšlenek, z toho co dělá, vidí, čte a o čem sní. Ovšem životní zkušenost to není něco, co přijde samo sebou, to je dáno. Dar tomu, kdo je připraven jej přijmout. Uzavřená duše může ve svém nitru prožívat mnoho nádherných dobrodružství, ale přesto nedokáže vyjavit nic ze svých "zkušeností". Naopak otevřená duše dokáže dělat zázraky s ničím. Vaše fantazie je vaším nástrojem, pluhem, kterým obděláváte vaši duši. Musíte psát z hloubky vlastního nitra, psaní musíte dát všechny své síly, všechnu odvalu a inteligenci. Jen tak se můžete stát opravdovým romanopiscem. A to, co se odehraje ve vašem reálném životě, není zase tak důležité.

Pochopitelně, že musím zdůrazňovat tento pohled na literaturu, neboť píšete-li science-fiction, fantasy nebo vyprávíte o neexistujících zemích a krajích, těžko se můžete odvolávat na nějaké zkušenosti z vlastního života. Když jsem jako začínající spisovatelka psala o vesmírných cestách, dracích, nebo planetách Orionu, říkali mi často: Proč raději nepíšete o něčem, co znáte? A já jim odpovídala: Ale vždyť já to dělám. Já vím, jak to vypadá na Orionu nebo jak žijí draci. Kdo by měl znát tyhle imaginární země lépe, než já.

Jenomže oni mne neposlouchali a nerozuměli mi. Chápou umění jako svitek fotografického filmu, který exponujete, vyvoláte, a pak jej reprodukuje ve dvou dimenzích. Ale to přece není umění. Umělci mohou odložit fakta stranou. Záleží jen na pravdě. Vaší niterní pravdě.

Ano. Ale kde ji máte hledat? Co pro ni udělat?

Pište! Sedněte si a pište. Užte se psát. Sami a stále znovu. Jako spisovatelé jste svobodní. Vy můžete žít v zemi, kde sami stanovujete právo a děláte zákony. Vy jste obojí - diktátor i oddaný lid.

Absolutní svoboda znamená i absolutní odpovědnost. Říkat pravdu není snadný job. Nikde na světě!

Drobné na přejezd

Ursula K.
Le Guinová

"Drobné", řekla mi tetička, když jsem jí položila na jazyk minci. "Tam, kam jdu, budu potřebovat o něco víc," dodala.

Byl to skutečně hodně malý peníz. Pohlédla jsem na ní. Vypadala úplně stejně jako před několika hodinami, akorát nedýchala.

"Sbohem tetičko," pověděla jsem tiše.

"Ale jdi! Ještě jsem neumřela!" peskovala mne. Ráda jsem pokoušela její trpělivost. "V tomhle domě jsou dveře do jakéhosi pokoje, které jsem nikdy neotevřela."

Nechápala jsem kam míří. Náš dům měl přeci pouze dva pokoje. Chvilí mlčela a pak se ozvala znovu.

"Ta mince má nějakou divnou chuť... Kdes ji sebrala?"

Nemohla jsem jí prozradit, že to nebyl žádný peníz, pouze obyčejný měděný talisman. Asi před rokem jsem ho našla u brány do staré cihelny a od té doby ho nosím v kapse. Důkladně jsem ho vyčistila, ale moje teta má jemný jazyk. To, co vzbudilo její pozornost, byly zbytky bláta, psiho lejna, cihlového prachu, odpadků z nedaleké hospody, trochy vápna a zašchlé krve. Dělal jsem, že jsem její otázku přeslechla.

"Divím se, že ho ještě máš," popichovala mne dál teta, "ještě divnější ale bude, když měsíc po mé smrti budeš mít, byť jen jediný cent. Žebrota ...," povzdechla by, kdyby měla čím. Netušila jsem, že se o mne bude strachovat ještě po své smrti. Začala jsem plakat.

"To už je lepší," pokývala s uspokojením. "Jen neplač dlouho. Musím ještě někam zajít. Ne daleko, jen se chci podívat, kam vedou ty dveře."

Když vstala, vypadala o mnoho mladší. Snadno přešla přes celý pokoj a otevřela dveře, jež jsem tehdy spatřila poprvé v životě.

A tehdy jsem uslyšela její radostný a trochu udivený hlas:

"Lilo!" - to bylo jméno její sestry a mé matky. "Moje drahá Lilo! Tys tady čekala celých jedenáct let?..."

Nezaslechla jsem žádnou odpověď.

"Je mi moc líto, že jí tu musím nechat samotnou," pokračovala dál teta. "Udělal jsem pro ni všechno, co bylo v mé moci. Je to půvabná dívka. Ale co s ní teď bude?..."

Má teta nikdy neplakala a ani teď neuronila jediné slzy. Ale její starostlivost o můj osud mne dojímala až k pláči.

Matka vylétla z tajemného pokoje v podobě zlatomodré mouchy a pohlédla na moji tvář. Možná ji zaujaly slzy, které po ní kanuly. Živí je pokládají za slané, ale mrtvým se zdají být sladké. A po sladkém se mohou utlouct. Tehdy jsem to ovšem nevěděla. Těšila jsem se z toho, že má matka je opět se mnou. Co z toho, že v podobě malé mouchy. I to mne těšilo.

To bylo všechno, co zůstalo v tomto domě z mé matky a tak mohla tetička projít dál.

Pokoj, do kterého vedly tajemné dveře, byl velký a tmavý. Světlo sem dopadalo jediným stropním okénkem. Podél jedné stěny stály v řadě přeslice upředeného lnu a tam, kam dopadalo světlo, stál tkalcovský stav. Teta byla velmi dobrá tkadlena a špulky různobarevných tenkých nitek ji přímo přitahovaly. Pruh látky ležel již hotový na kraji stavu. Ale teta věděla, že tkalcovství vyžaduje hodně času a námahy. Kdyby teď začala plet svůj smuteční šat, musela by

tomu věnovat příliš mnoho času a ten již neměla. Teta nepatřila k lidem, kteří odcházejí od nedokončené práce. Proto si také neustále dělala starosti o její budoucnost.

Rozhodla se tu práci nezačínat. Výrobu smutečního závoje přenechala žijícím. Doufala, že já sama budu moci dokončit výrobu rubáše. Neodpustila si však, aby alespoň mezi prsty neprozkoumala kvalitu a pevnost nitě. Když odcházela, nit se jí delikátně odvíjela z dlaně.

Místnost končila několikero dveřmi. Každé z nich vedly do jiného pokoje či sálu. Vytvářely tak skutečný labyrint, ve kterém teta, aby nezabloudila, rozvíjela na své pouti nit.

Pokoje byly prázdné, bez jakéhokoliv nábytku, jen podlaha byla pokryta tenkou vrstvičkou prachu. Na podlaze jednoho z nich teta našla starou hračku, obyčejného dřevěného koníka. Primitivní hračka, vyřezaná z jednoho kusu dřeva. Zdálo se mi, že ho teta odněkud zná. V jiném pokoji, dlouhém a úzkém, leželo na polici nepoužité kuchynské nádobí.

Na konci chodby, do níž jí přivábily jakési záblesky, stál zvláštní stroj. Teta ho očividně viděla poprvé v životě. Okolo něj se šířil silný, pronikavý pach, který prostupoval celou místnost. Zápach jí rychle přinutil, aby opustila pokoj. Provázel jí nepříjemný pocit čísi přítomnosti.

Zastavila se a přemýšlela co dělat dál. Teta se vždy rozhodovala rychle. Ani teď jí to netrvalo dlouho. Začala namotávat nit na palec levé ruky a zvolna se vracela. V jedné chvíli se zastavila. Vracely jsme se přesně stejnou cestou, kterou jsme přišly a tak jí to více udivilo, že jsme se ocitly v pokoji, ve kterém jsme před tím vůbec nebyly. Nechápal, jak jej mohla přehlédnout.

Stěny pokoje byly vyloženy pestrobarevnou mozaikou, na které bylo vidět nákresy hvězd spojených navzájem tenkou zlatou linkou. Strop byl jasný a vysoký, podlaha vyložená již trochu zašlým mramorem.

"Úplně jako v kostele, i když mi to nepřipadá jako nějaké kultovní místo", pomyslela si teta. Obrazce na stěnách jí připomínaly nákresy v učebnicích z dob jejího mládí. A samotná místnost - čítárnu velké městské knihovny. Pravda, nebyly tu žádné knihy, ale zato zde vládl pokoj a majestát. Ticho, které zde panovalo, se mé tetě líbilo. Měla toho chození dost a ráda by si tu odpočinula.

Nebyl zde žádný nábytek, a tak se posadila v rohu místnosti na podlahu. Vždy, když mohla, volila místa, kde

měla za zády nějakou stěnu. Od dob, invaze se v otevřeném terénu necítila dobře a stále se ohlížela za sebe. "Ale co teď? Může vůbec někdo ještě něco udělat?" pomyslela si, když si sedala. "Nikdy nemůžeš mít úplnou jistotu", odpověděla si sama sobě.

Pohlédla na stěnu, Její pozornost znovu upoutaly linky ze zlatého drátu. Obrazce, které vytvářely, jí připadaly podivně známé. Napadlo jí, že ty obrazce mohou být nákresem labyrintu, ve kterém se právě nachází: přímky znázorňovaly průchody a hvězdy - pokoje nebo dveře, které do nich vedly. V tom druhém případě by stěny jednotlivých pokojů nebyly vůbec znázorněny. Hledíc na ten plán, mohla s velkou pravděpodobností určit pokoj s tkalcovským stavem a chodbu, která tam začínala. Postupně tak rozšifrovala jeden obrazec za druhým, až dospěla k místu, kde se měl nacházet náš dům. Tam však obraz nabýval podoby jednoho ze souhvězdí zimní oblohy.

Teta si nebyla jista, zda plán rozšifrovala správně, ale snažila se ho držet. Tak dlouho zkoumala cestu od jedné hvězdy ke druhé, až si ji celou přesně vryla do paměti. Pak vstala a rychle se vydala zpět, na místo, ze kterého jsme vyšly.

Byla jsem opět v tom samém pokoji co předtím a stále jsem ještě plakala. Má matka mne opustila. Zlatomodré mouchy čekají léta na okamžik svého zrození, ale žijí jen jeden jediný den.

Zaměstnanci pohřební služby se již rozloučili a já musela odejít společně s nimi. Teta také musela opustit svůj dům, ačkoli to nechtěla nikdy udělat. Pochovali ji. Chtěla vzít s sebou jednu špulku nití, ale když překračovala PRÁH, nit se přetrhla. Zaslechla jsem její tlumené sákování jako vždy, když se jí přetrhla nit či rozsypal cukr.

Pohřeb byl těžký pro nás obě. Když začali zasypávat hrob, teta podlehla panice. Začala hlasitě křičet: "Nemám čím dýchat! Nemohu dýchat!" Polekala jsem se. Měla jsem pocit, že to křičím já, že jsem to já, kdo se dusí. Omdlela jsem. Lidé mne museli odnést domů. Byla jsem z nich hodně nervózní a tak jsem se styděla, že jsem úplně zapoměla na tetu.

Opatrovala mne jedna ze sousedek, předtím nás nikdy neobdařovala nějakými sympatiemi. Promlouvala ke mně tak mile, že jsem nakonec sebrala odvalu a zeptala se: "Kde je má teta? Vrátil se ještě?" ale ona mi nedokázala odpovědět. Neustále mi říkala něco, co mne snad mělo utěšit, ale já v jejích slovech

žádnou útěchu nenacházela.

Když se sousedka ujistila, že se již dokáže postarat o sebe sama, odešla. Večer poslala jedno ze svých dětí, které mi přineslo jídlo. Až tehdy jsem si uvědomila, jaký mám hlad. Neměla jsem nic v ústech od té chvíle, kdy tetička vkročila do těch tajemných dveří.

Večer, když se setmělo, lehla jsem si do mé ložnice. Nebyla jsem ani hladová, ani se mi nechtělo spát. Zdálo se mi, že je to tak jako obvykle, jako tehdy, když se mnou v pokoji spala tetička. Ale pak jsem se začala trochu bát a můj strach narůstal postupně s rostoucí temnotou.

Tetička se vynořila z podlahy přímo uprostřed pokoje. Nejprve se vyboulily červené cihly a o něco později se část podlahy rozlomila. Ve vzniklém otvoru se nejprve objevily vlasy, pak hlava a nakonec celé tetino tělo. Byla celá černá, jako hlína, ze které se vynořila. A také byla mnohem menší, než předtím...

Byla jsem tak překvapená, že jsem ze sebe nemohla dostat ani hlásku. Nebyla to totiž moje skutečná tetička, ale jen její staré tělo, které bylo pochováno na hřbitově. Přišla odamtud pod zemí jen proto, že jsem si přála jí znovu vidět. Ale teď mne jen ještě více vystašila.

"Běž pryč! Vrat se odkud jsi přišla!" vykřikla jsem a zakryla si oči.

Tetička ze sebe vydala jen tiché zachrčení. Když jsem po chvíli pohlédla tím směrem, nikdo tam již nebyl. Jenom vzduch nad neporušenou podlahou se mi zdál o něco temnější. Nedlouho potom jsem usnula.

Ráno mne probudily sluneční paprsky, dopadající přes okno na mou tvář. Sice to všechno bylo už pryč, ale stejně jsem se neodvážila přejít přes místo, kde se v noci objevila tetička.

Od té doby již nepláču. Bojím se, že mé slzy by jí mohly opět přivolat zpět, a to jsem si nepřála. Nechtěla jsem to, i když jsem se po pohřbu cítila velmi osamělá.

Jednoho dne mi sousedka řekla, že pro mne hledá práci. Pak se u mne zastavil nějaký muž, který tvrdil, že je z kostela. Odnesl si skřín na šaty a postel. Večer přišel znovu, neboť si všiml, že bydlím v domě sama. Rychle jsem před ním zamkla dveře. Zpočátku mluvil velmi příjemně a snažil se mne přesvědčit, abych ho pustila dovnitř. Později se domáhal vstupu již mnohem hlasitěji. Vyhrožoval, že když ho nevpustím,

že mi něco udělá. Ale já jsem neotevřela, dělala jsem, že jej neslyším.

Následující den přišel někdo jiný, ale stihla jsem přisunout ke dveřím těžké lůžko. Nevím, kdo to byl, možná sousedčino děcko, ale neměla jsem odvahu otevřít okno a podívat se. V temné komůrce v protějším rohu místnosti jsem se cítila mnohem jistější. Přicházeli i další lidé, klepali na dveře, ale já jsem jim nikdy neodpověděla...

Právě tehdy jsem si znovu vzpomněla na dveře, kterými před časem prošla moje tetička. Přistoupila jsem k nim a zvědavě je otevřela. Pokoj za nimi byl úplně prázdný. Nebyl v něm ani stav ani přadlena. Proběhla jsem několik kroků chodbou, ale náhle mne zamrazilo. Sama bych nikdy nedokázala porozumět tajemným vzorům hvězd a zlatých nitek mezi nimi. Bála jsem se, že zabloudím a tak jsem se rychle vrátila zpět a znovu se schovala v komůrce...

Tetička pro mne přišla sama. Byla velmi rozčilená. Řekla jen: "Pojď už!" a chytila mne za ruku. "Měla by ses stydět."

Když jsme došly na břeh řeky, prohlédla si mne od hlavy až k patě. Omyla mi tvář v temné vodě a upravila vlasy. Pak řekla: "Mohla jsem to očekávat."

"Je mi to líto," odpověděla jsem.

"Jistě, ale teď již pojď."

Slunce již zapadlo, ale na obloze se neobjevila ani hvězdička. Panovalo naprosté bezvětří. Řeka byla široká, protějším břeh byl v nedohlednu. Odněkud z temnoty se vynořila loďka a přirazila ke břehu. Prošly jsme rákosím až k ní. S převozníkem se dohadovala tetička. Uměla to mnohem lépe než já, mě vždy ošidili. Vytáhla z pod jazyku můj měděný talisman a ukázala na mne:

"Je to moje neter, nepočítej jí mnoho. Chudákovi nikdo drobné na přejezd nedá. Starám se o ní. Tady jsou peníze. Za nás obě." Ukázala minci, ale hned ruku stáhla: "Až na druhém břehu."

Převozník na ní chladně pohlédl, ale souhlasil.

"Tak pojď", řekla tetička a podala mi ruku, abych mohla nastoupit. Za okamžik odrazila loďka od břehu.

přeložil L. Peška

FANDOM V NDR

V ČSSR se o něm zatím mnoho neví, ale fandom v NDR existuje, i když ne příliš dlouho. Určitý řád v něm byl ustaven 12. března 1989. Od tohoto dne vychází jakýsi koordinační věstník fandomu, zvaný INFO /obdoba našeho Interkomu, resp. prozatím jen jeho chudý příbuzný/. Vydává ho Carsten Hohlfeld v Radebeulu. INFO jsou v podstatě dvojlisty vytištěné počítačovou tiskárnou, obsahující informace o všech SF akcích v NDR, které proběhly a proběhnou. Vychází zde adresář německých spisovatelů, vydavatelů, přehled SF-pořadů, aktuální informace o klubech, fanzinech, o vydávané literatuře.

Fanziny existují zatím pouze tři. TransFer v Berlíně /vyšly 4 čísla/, STELLA ve Weisswasser a PHANTOPIA v Ilmenau. Jedno číslo PHANTOPIE stojí 3M a je zasíláno na dobírku přednostně SF-klubům. V Ilmenau mají k vydání připraven též sešit "Alles über Pulster" /Všechno o Pulsteru/, který by měl právě vycházet. O vydání fanzinu uvažuje rovněž nově založený SF-klub v Halle. Mnohé kluby ovšem fanziny vůbec nevydávají a ani není rozvinuta distribuce vlastní SF-literatury tak jako v ČSSR.

Jaké akce pořádají SFK v NDR? Proběhla např. přednáška a beseda s malířem - grafikem Jürgenem Dreissigem v Drážďanech, setkání s Karstenem Kruschelem v Lipsku, návštěva Erika Simona v Ilmenau, přednáška o Aldousu Huxley, autorský rozhovor s Jürgenem Brinkmannem /Arne Sjöberg/, přednáška o SF-filmech /všechny tři akce v Berlíně/, spisovatelská dílna nových SF-autorů ve Wusterhausenu. Ve výčtu akcí je uveden i SOCKON v SSSR /září/ a nás olomoucký Percon.

Zajímavá je informace o otevření SF-knihovny AG PHANTOPIA v Ilmenau po mnohaleté pauze. Základ knihovny tvoří dary fanoušků z celé republiky. Ve spolupráci s knihovnou má být dr. Olafem R. Spittlem zpracována bibliografie SF-literatury v NDR.

Fanové v NDR také hlasují o deseti nejlepších vydaných SF-knihách. Mezivýsledek k 28. 5. 1989, spočtený z prozatím došlých 50 anketních lístků vypadá takto:

	body	jak často jmenován
1. A.&K.H. Steinmüller- Andymon	393	29
2. Gerd Prokop - Wer stiehlt schon Unterschenkel	329	26
3. Heiner Rank - Die Ohnmacht der Allmächtigen	312	31
4. Arne Sjöberg - Die stummen Götter	273	23
5. Günther Krupkat - Als die Götter starben	207	24
6. Gerd Prokop - Der Samenbankraub	167	19
7. A.&K.H. Steinmüller - Pulaster	158	13
8. Eberhardt Del'Antonio - Titanus	158	16
9. Michael Szameit - Drachenkreuzer Ikaros	149	16
10. Rainer Fuhrmann - Medusa	134	18

Na závěr informace o chystaném celostátním conu NDR: Měly by jím být "4. dny fantastického umění" 1990 v Berlíně /říjen, Zeiss - Grossplanetarium/.

MIDU

Zprávy z fandomu

FRANK HERBERT a DUNA

Je pravděpodobné, že se dočkáme i dalších dílů Duny. Pan J. Smékal společně s dalšími brněnskými překladateli na jejích překladu již pracuje. Druhé díl by se mohl objevit v roce 1991, další pak

v roce 1992, 93 atd. Dle edbérů by si však pozornost zasloužila i další Herbertova díla:

Hellströms Hive (Helströmský úl)
Santaroga Barrier (Santarogská bariéra)

The White Plague (Bílý mor)
The Whipping Star (Šlehaající hvězda)

KONTAKT 02

Druhé číslo fanzinu Kontakt vyšlo v posledních dnech listopadu. Obsah je zaměřen na čs. SF a čs. fandom (mj.: českosl. SF encyklopedie, SF ples, Ceny 1988, ČSSR v 60. letech.) Kontakt 03 by se měl objevit na jaře 1990. Měl by obsahovat článek o O. Lipském, reportáž z Parconu 89, rozhovor s J. Hlavičkou, ceny a ankety 89 aj.

NEJLEPŠÍ BRITSKÁ SF 1989

Cena BSFA:

Robert P. Holdstock-Lavendyss

Cena A.C. Clarka:

Rachel Pollack-Unquenchable Fire

SYNDIKÁT AUTORŮ FANTASTIKY

Dne 14. prosince byl v Praze, na schůzce svolané do MUR, založen Syndikát autorů fantastiky (SAF). Jednání se účastnilo asi 80 sciistů. Průběh schůzky, která několikrát hrozila přerůst ve všeobecnou vřavu, řídil O. Neff. Každý, kdo se jen pokusil něco namítnout či polemizovat s jeho názory, byl označen za neostalinistu, resp. člověka nechápajícího ducha doby, čímžto byl rázně umlčen. Tak bylo zdárně celé jednání přivedeno do úspěšného, předem připraveného konce. Za předsedu SAF byl zvolen Josef Nesvadba, který se vzápětí zavázal, že nebude nic dělat. Otázkou k zamyšlení zůstává, jak založení SAF pomůže resp. uškodí současnému čs. fandomu? Zájemci o členství v SAF (autoři, redaktoři, překladatelé, organizátoři aj.) se mohou přihlásit, event. získat podrobnější informace u Zdenka Rampase.

SVĚT FANTASTIKY

V čísle 2, které by se mělo objevit snad již v březnu '90, naleznete povídky S. Sucharitkula, C. Veillota, M. Oramase, D. Altomareho. Domácí SF bude zastoupena J. Hlavičkou a S. Švachoučkem. Dále zde najdeme články o režisérovi O. Lipském, recenze nových knih, rozhovor s A.C. Clarkem aj.

Jelikož v novém roce by měl být SF již skutečným čtvrtletníkem, připravuje se obsah čísla 3. Mělo by vyjít v létě a v obsahu by se měly objevit

povídky: D. Brin-Křišťálové sféry
G. Drukarczyk-Zákon přežití
H. Harrison-Krysa z nerez oceli

MUDRC MEKLA

aneb Putování po Janatris se jmenuje nový fantasy román, který napsala E. Hausarová společně s V. Říšou. E. Hausarovou bychom měli přivítat v únoru na UFOUNECH ve Slaném.

SF KALENDÁŘ 1990

SF kalendář na rok 1990 připravuje SFK Futurum Olomouc. Měly by v něm být zaznamenány hlavní SF akce u nás i v zahraničí. Cena asi 10 Kčs. Rovněž bratřislavská Sféra připravuje SF kalendář s ilustracemi Pavla Martinického.

Z DOPISU ČTENÁŘU

Děkuji za SLAN. Dobré počtení, aktuální informace, dobré názory.

V. Talaš
Zápisník, Praha

Pozdrav z cesty po Číně a Mongolsku (z SF zajímavostí jsem viděl 1770 kg vážící kus meteoritu, který spadl v roce 1976 v Jilinu v severovýchodní Číně a je tam v muzeu).
Pavel Weigel.

Milý pane kolego,

srdečný dík za Slany, doslova jsem je shltla. Je tam kupa zajímavostí a pro mne i poučení (např. o francouzské SF). Pozvání na Ufcuny ve Slaném mě potěšilo. Ráda přijedu, a bude-li zájem, něco i o italské SF povím. Zajímalo by mě, komu se do Itálie posílá KONTAKT v angličtině. Mohla bych to případně nějak podpořit. Nikdo z "mých" patnácti sci-fistů se o Kontaktu nezmínil.

Budu Vám vděčna, budete-li i nadále se mnou počítat a posílat mi Slan. Těším se na povídku Ursuly LeGuinové. (Nesmírně se mi líbil její román Vyhnanci z druhé planety; bohužel neumím anglicky a znám všechno jen z italských překladů. Román se asi jmenuje jinak. Anarres a Urras ?)

K Vašemu hodnocení Skandálu : Až na to, že ho nepokládám za nejlepší, ale za nejslabší díl trilogie, se ve všem s Vámi shoduji. Agonii Evy Hauserové jsem doporučila Italům a už je přeložena. Bude-li i otištěna, zatím nevím, je dost drsná.

Ludmila Freiová

hvězdy
a hvězdičky

Název filmu	Peška	Skála	Kotlík	Čermák	Pleškač	průměr
Star Wars	++++	+++++	+++	+++++	++++	4,2
2001. Vesmírná odyssea	+++	+++++	++	++++	+++++	3,8
Můj nepřítel	+++	++++	N	+++	++++	3,5
Runaway	+++	+++	++	+++	+++	2,8
Duna	+++	+++	N	+++	++	2,8

2061 : TŘETÍ VESMÍRNÁ ODYSEA

Po úspěšných románech "2001: Vesmírná odysea" a "2010: Druhá vesmírná odysea" napsal Arthur C. Clarke další knihu "2061: Třetí vesmírná odysea", která byla dokončena i vydána v roce 1987.

Napsání 2010 umožnily úspěchy a objevy Voyagerů, další knihu chtěl autor napsat až po úspěšném letu projektu Galileo k Jupiterovým měsícům /měl ho vypustit raketoplán v květnu 1986 a cíle by dosáhl do prosince 1988/, leč tragédie Challengeru projekt odsunula až na letošní rok a Arthur C. Clarke už nechtěl čekat.

Máme tedy před sebou "2061: Třetí vesmírnou odyseu" věnovanou památce Judy - Lynn del Ryové, vychovatelky pro mimořádné příležitosti, která tuto knížku koupila za jeden dolar - ale už se nikdy nedozvěděla, jestli přesto neprodělala.

Po skončení "Druhé vesmírné odysey" se dr. Heywood Floyd v roce 2015, týden po návratu Leonova na Zemi, zřítíl z okna při jedné oslavě a způsobil si četné zlomeniny. Nejlepším místem pro jeho léčbu se zdála být základna Pasteur, kam byl ihned převezen. Léčil se dlouho a na prostředí s malou přitažlivostí si zvykl natolik, že už se na Zemi nevrátil. Bylo mu 103 let, ale díky malé přitažlivosti a díky tomu, že při hibernacích takřka omládl, cítil se zdravý, zatímco jeho bývalí přátelé byli už dávno mrtví. Cestou od Jupitera /proměněného v Odyseu 2010 ve žhavého Lucifera/ zemřel dr. Chandra, který nedokázal žít bez Hala, zemřel i Curnov; zbyla jen malá Žena.

Oleg Glazunov Heywoodovi navrhl, aby letěl s prominentními cestujícími na palubě Universe k Halleyově kometě. Heywood přijal.

Universe byla třetí vesmírnou lodí bohatého zakladatele dynastie Tsungů, sira Lawrence. První loď Cosmos přepravovala náklad i cestující na Měsíc Země-Měsíc-Země, druhá loď Galaxy létala na trase Země-Jupiter.

Geolog Rolf von der Berg pracoval na Ganymedu a při náhlém rozestupu jinak stále mlhy nad Europou zpozoroval nový útvar na jejím povrchu - 40 km vysokou horou Zeus, která neustále klesala a blyskala se, jako by byla z křída. Rolf požádal o spolupráci strýce Paula Kreugera a jeho fantastický nápad se změnil v pracovní hypotézu - hora Zeus se zdá být diamantová.

Zatím se Heywood Floyd procházel po Halleyově kometě a speleolog dr. Chant dokonce vlezl do dutin komety, kde objevil polámané voskové krápníky a podivné světlo za nimi, jehož původ nikdy nedokázal vysvětlit.

Mezitím z Galaxy, kde byl i Chris Floyd /Heywoodův vmuk/ a Rolf von der Berg, vypustili na horu Zeus 2 přístroje na rozbor látek - penetrometry, ale nezískali vůbec žádné údaje. Pak byl druhý důstojník Chang donucen stewardkou třetí třídy Rosie McMahonovou k přistání na Europě. Nepodařilo se mu přistát na pevnině /musel znovu na oběžnou dráhu/ a přistál v moři. Přitom došlo k úmrtí Rosie. Hodili ji do vody, kde ji sežral nějaký tvor podob-

ný velkému žraloku. Rosie však pro tvora byla jedovatá a on po krátké chvíli zemřel.

Řízení Galaxy převzal od kapitána Laplace bývalý lodní kuchař Li, neboť ovládal řízení lodi ve vodě lépe a dopluhl s ní k velkému ostrovu, kde zakotvil.

Universe dostalo zprávu o nehodě Galaxy a vydává se zpět na pomoc. Na návrh druhého důstojníka Poy Jolsona, podporovaného Heywoodem Floydem, načerpali vodu z gejzíru komety, a tak mohli letět na pomoc Galaxy bez mezipřistání a v mnohem kratším čase.

Chris Floyd a Rolf van der Berg se vydávají z Galaxy raketoplánem k hoře Zeus. Zjišťují, že jde doopravdy o jeden veliký diamant. Dále letěli k vraku čínské lodi Foien, která se v Odysei 2010 pokusila předstihnout Leonova, přistála na Europě, a tam ji cosi živého roztrhlo na kusy. Z lodi však už zbyla jen kostra, obraná o všechny kovové součástky. Položili k ní do jezírka symbolický věnec a odlétli prozkoumat podivný symetrický obdélníkový útvar, zvaný Čínská zed. Zjistili, že jde o veliký monolit, který na úpatí ochraňoval stovky staveb v podobě polokoulí, mezi nimiž byly jen podivné kanály.

△ Chris pak der Bergovi vyprávěl, co mu řekl dědeček. Všichni místní obyvatelé - Obojživelníci se před nimi schovali do vody, protože kyslík, který uniká z trysek raketoplánu, je pro ně smrtelný jed.

Rolf van der Berg pak na oplátku Chrisovi vysvětlil, že už v roce 1981 publikoval dr. Ross v Nature článek, ve kterém psal, že uhlík může uvnitř planet krystalizovat jako diamant. Při implozi Jupitera a následném vzniku Lucifera zřejmě došlo k vyvržení velikého kusu diamantu, který se po určité době za ideálních podmínek zarazil do povrchu Europy a vytvořil horu Zeus.

Posádka Galaxy byla přijata na Universe a společně šťastně přistáli na Ganymedu.

Pak se hora Zeus propadla dovnitř Europy a strýček van der Berg, Paul Kreuger, napsal, že není třeba plakat. Z Jupitera se muselo při implozi uvolnit mnohem více kusů diamantu a některé z nich se stále pohybují v naší soustavě, stačí je najít /z diamantu by se mohl vystavět tzv. kosmický výtah pro dopravu ze Země do vesmíru při zanedbatelných nákladech/.

Heywood Floyd získal zpět vnuka Chrise /který se mu předtím značně odcizil/ a navíc ještě nového synovce Rolfa van der Berga, jenž byl už příliš dlouho v kosmu a odvykl zemské přitažlivosti. Zůstane asi s Heywoodem na Posteuru, kde chtějí založit univerzitu.

Román končí rozhovorem tří duchů /?/ - počítače Hala, Davida Bowmana a Heywooda Floyda v monolitu: Monolit zde zanechaly inteligentní bytosti, se kterými se kdysi David zčásti setkal. Od té doby o sobě nedaly vědět. Monolit má inteligenci, ale žádné vědomí - kdysi dal popud k tomu, aby z jednoho druhu lidoopů vznikl člověk. Pak na Jupiteru objevil biosféru s mnoha druhy organismů /např. obláčky plynu v rudé skvrně, které se pohybovaly a sdělovaly si emoce/ a podobné organismy objevil i pod ledovým krunýřem Europy. Europu vyhodnotil jako vývojově kvalitnější a pomohl jí - změnil Jupiter v Lucifer. David s Halem se teď po kouskách pokoušejí monolit pochopit a ovládnout. Udělali chybu, že ukázali Chrisu Floydovi Heywooda, ale hlavně jim udělala čáru přes rozpočetneplánovaná hora Zeus, která zničila nárazem a následnými zemětřeseními téměř celý život na Europě, ba dokon-

ce i povstala monolit. Heywood Floyd jim má pomoci dát vše rychle do pořádku. Už poznal Obojživelníky, teď ještě musí znát Obrněné, žijící v křemíkových krunyřích podél lávových řek, a Plavce lovící v moři. Je třeba jim pomoci.

Celý román je uzavřen kapitolkou "3001". Na Zemi uprostřed Manhattanu, nedaleko budovy OSN stojí monolit. Lucifer zhasnul a monolit pocítl podruhé za čtyři milióny roků.

Zajímavý je autorův šodatek: Od dokončení rukopisu /25. 4. 1987/ do 10. 9. 1987 se přihodilo několik podivných věcí:

1. V románu "2010: Druhá vesmírná odysea" je kosmická loď vybavena Sacharovovým pohonem.

2. V románu "2061: Třetí vesmírná odysea" jsou motory poháněny muony katalyzovanou studenou nukleární syntézou, reakcí objevenou Luisem Alvaradem a jeho spolupracovníky v 50. letech.

3. Dr. Sacharov teď pracuje na uvolňování jaderné energie, založeném na "... muonové katalýze neboli tzv. "studené nukleární syntéze", která využívá vlastností této exotické elementární částice s krátkou dobou existence spjaté s elektrom... ..veškeré klíčové reakce probíhají nejlépe při teplotě právě 900 °C...".

Hodně o tom, jak Arthur C. Clarke píše, nám prozradí jeho poděkování:

- Larrymu Lessionovi a Gentrymu Snyderovi za výpočty dráhy Halleyovy komety,

- Melvinu Rossovi za nápad, že planety mohou mít diamantové jádro, ale i za kopii jeho článku,

- dr. Luisi Alvarezovi, jehož pětatřicetileté výsledky výzkumů použil,

- Gentrymu Leeovi z NASA, který mi z Los Angeles do Colombe přivlekl osobní počítač Kaypro 2000 a umožnil mi tak psát knihu na exotických místech,

- věří, že mu odpustil kosmonaut Alexej Leonov, kterého dal dohromady s dr. Andrejem Sacharovem a připsal jim Odyseu 2010,

- vyjadřuje lítost, že svému moskevskému hostiteli, vydavateli Vasiliji Žerčenkovi způsobil nepříjemné potíže tím, že si vypůjčil jména různých disidentů, z nichž většina už vězení opustila,

- věří, že jednoho dne si před plátnem Techniky mloděží budou moci přečíst další pokračování 2010, která se tak záhadně přestala objevovat...

Je možné srovnat všechny tři Odysey? První je nejméně dějová, místy jsou to nádherné, prozaičké futuristické obrazy, které považují za této knize za nejzajímavější. I vývoj člověka je zde zpracován velice osobitým, přítěžlivým způsobem.

Odysea 2010 je dějově bohatší, daleko více objasňuje, než kniha předchozí a futuristických obrazů je zde mnohem méně.

Nejvíce akční mi připadá Odysea 2061, která se čte podstatně rychleji než 2001. Připadá mi vcelku zbytečná pasáž, kdy speleolog dr. Chant objevuje v podzemí záři, která už v dalších částech románu není nijak vysvětlena /že by otevřená vrátka pro čtvrtou Odyseu?/. Nápad s diamantem není docela nový /L. Niven - Octopovo oko/, ale je originálně vyřešen a dobře zapadá do celého děje.

Kdybych se měl rozhodnout, vyzdvihnu Odysseu 2001 právě kvůli lyrickým místům, kde si může čtenář mnohé domýšlet a představovat. Přesto si ale dovolím tvrdit, že Odyssea 2061 je jedním z nej kvalitnějších děl poslední doby, které stojí za pečlivé přečtení.

.....
Technickou chybou při opisování vypadl jeden odstavec. Proto si jej, prosím, doplňte na místě označeném trojúhelníčkem:

△ Chris náhle spatřil pod nimi mávající postavu. Přistál a zjistil, že je to jeho dědeček, Van der Berg ~~na~~ na rozdíl od něj vůbec nikoho neviděl. Na přistání však vyplývali příliš mnoho paliva, takže se nemohli vrátit zpět na Galaxy. Přistáli tedy na jiném vhodném místě, kde je vyzvedne raketoplán z Universe.

MIDU

Obsah =

V předvečer roku 1990	1
HUGO 89	2
Falešná dábel /recenze B.Coulsona/	3
Slánská fan omotaná špagetami /M.Pospíšilová/	4
Novinky na knižních pultech	5
Dny bavorského hospodářství /M.Dundr/	6
Paralelní svět 3	7
Fanzin - podzim 89	8
Ursula K. LeGuinová /L.Peška/	10
Ursula K. LeGuinová: Drobné na přejezd	13
Fandom v NDR /M.Dundr/	19
Zorávk z fandomu	20
Z dopisů čtenářů	21
Hvězdy a hvězdičky	21
Vesmírná odyssea 2061 /recenze M.Dundra/	22

SLAN - vydává SFK Slaný při gymnáziu ve Slaném
NEPRODEJNÉ! Povoleno ONV Kladno, č.j.82/86
Redakční rada: M.Dundr, L.Peška
Obálku navrhl T.Rotrek
100 výtisků, vyšlo v lednu 1990, číslo 4 /22/
Adresa redakce: SFK Slaný, gymnázium, Gottwaldovo nám.1310
Slaný, 27401.

